

Reactie van de coöperatie Duurzaam Haren op de nota 'Zonneparken in de gemeente Groningen'

Onze reactie bestaat uit een aantal observaties, opvattingen en vragen.

1. De gemeente Groningen heeft in 2018 de omgevingsvisie *The Next City* opgesteld. Door de herindeling van Groningen, Haren en Ten Boer dient er een actualisatie plaats te vinden. De gemeente Groningen heeft een aantal sessies georganiseerd voor burgerinbreng en inbreng van diverse maatschappelijke organisaties. Als de omgevingsvisie leidend is, dient in iedere uitwerkingsnota de koppeling met de omgevingsvisie helder beschreven te worden. Die samenhang moet helder gemaakt worden voor de nota Zonneparken, maar dit geldt bijvoorbeeld ook voor het Groenplan. Met de nota Zonneparken heeft de gemeente niet willen wachten op de geactualiseerde omgevingsvisie. Hierdoor ontstaat de vraag of de nota Zonneparken in een later stadium alsnog aangevuld wordt met concrete criteria uit de omgevingsvisie? En wellicht ook met criteria uit het Groenplan?
2. Bij de Herindeling Haren is gestreefd naar versterking van het landschap, met aandacht voor de cultuurhistorische en bijzondere natuurwaarden. De kwaliteit van het gebied is daarmee bij de afronding van dit project in het afgelopen decennium flink toegenomen. De geactualiseerde omgevingsvisie zal op die punten zeker aangepast moeten worden. De Stichting Landelijk Gebied Haren heeft veel ervaring en deskundigheid in huis over het landelijk gebied in Glimmen, Noordlaren en Onnen. Ons inziens dient de gemeente Groningen daar gebruik van te maken. Dit geldt zeker bij de toetsing van concrete plannen voor zonneparken in het landelijk gebied.
3. De afwezigheid van de geactualiseerde omgevingsvisie maakt het vaststellen van uitwerkingsplannen lastig. Het Groenplan en de nota Zonneparken missen daardoor de toetsing aan de omgevingsvisie. Als de nota Zonneparken eerder wordt vastgesteld moet er een clausule in opgenomen worden dat toetsing van concrete plannen ook getoetst moeten worden aan de geactualiseerde omgevingsvisie.
4. In de nota Zonneparken staat: *We stellen hoge eisen aan de locatiekeuze en het ontwerp van zonneparken. Ten opzichte van het huidige gebruik of bestemming moet een zonnepark een meerwaarde leveren door een goed ontwerp, zorgvuldige inpassing en combinatie van meerdere functies. Het landschapstype is leidend bij de beoordeling van het landschappelijk ontwerp. Verbetering van ecologische waarden en biodiversiteit zijn vanzelfsprekend onderdeel van het ontwerp en het beheer.* Op het moment dat wensen in verschillende gemeentelijke plannen en kaders botsen, moet het duidelijk zijn hoe er dan gehandeld wordt. Hoe gaat de gemeente dat doen? Geeft daar de geactualiseerde omgevingsvisie uitsluitel over of moet daarover een passage worden opgenomen in alle uitwerkingsnota's?
5. Wij geven als Duurzaam Haren prioriteit aan zon op daken, bedrijventerreinen, geluidswallen en langs wegen en spoorlijnen.
6. In de door u genoemde zoekgebieden op het voormalige Harense grondgebied vinden wij bijna 10 ha. te groot en ongewenst. Een grootte van 2 ha. per park is beter als maximum in

deze gebieden, mits ingepast in de omgeving en voldoende aan eerder genoemde voorwaarden. Dit sluit aan bij de door ons ondersteunde zonneparken bij De Mikkelfhorst en in Glimmen.

7. In de plannen staan twee grootschalige zonneparken (groter dan 10ha) genoemd: Westpoort en Meerstad-Noord en De Vork als reserve optie. Wij onderschrijven deze keuze, maar willen van de gemeente weten of eigenaren van grond in De Vork wel of niet een zonnepark kunnen voorbereiden en realiseren. Duurzaam Haren heeft geen bezwaar tegen een zonnepark in de Vork.
8. De keuze voor minimaal 50% lokaal eigendom bij de realisatie van zonneparken onderschrijven wij van harte. Wij gaan ervan uit dat de gemeente Groningen actief invloed zal uitoefenen als de 50% lokaal eigendom dreigt niet gehaald te worden.
9. In de nota staat: *Zonneparken zijn niet toegestaan binnen de NNN-natuurgebieden, NNN-beheer aanpassingsgebied, het zoekgebied robuuste verbindingzone en bos en natuurgebieden buiten het Natuurnetwerk Nederland*. Dat onderschrijft Duurzaam Haren van harte. Daarmee is o.a. het Drentsche Aa gebied volledig beschermd. Dat klopt toch?
10. De zonneladder is een prima leidraad. Misschien is het ook nuttig om de 7 vuistregels voor overheden en ontwikkelaars uit het Manifest voor Noord-Nederland op te nemen in de nota. Keuzes van ontwikkelaars, maar ook die van de gemeente zullen verantwoord moeten worden op basis van deze uitgangspunten:
 1. Besparen en opwekken moeten hand in hand gaan.
 2. Ontwikkel vanuit de regionale energiebehoefte en niet vanuit grondposities en aansluitingen op het elektriciteitsnetwerk.
 3. Wees zuinig op ruimte: Geef prioriteit aan zon op daken, bedrijventerreinen, geluidswallen en verweesde gronden.
 4. Elk zonnepark wordt samen met bewoners ontworpen en landschappelijk ingepast;
 5. Deel de opbrengsten op een eerlijke manier.
 6. Ondersteun de lokale energie beweging.
 7. Elk zonnepark in het landelijk gebied moet toegevoegde waarde hebben voor landschap en biodiversiteit.
11. In de nota staat dat initiatieven voor zonneparken rekening moeten houden met deze drie aspecten: *1. meervoudig ruimtegebruik en koppelkansen; 2. cultuurhistorie en archeologie en 3. ecologie en biodiversiteit*. Hoe wordt er gehandeld in geval van tegenstrijdigheden?
12. De nota Zonneparken gaat over zonneparken in het landschap. Voor het draagvlak is het van belang dat er een stevige passage wordt opgenomen in de nota over de noodzaak van prioriteit geven aan zonnepanelen op daken en langs snelwegen en boven parkeerterreinen. Immers als er voldoende zonnepanelen geplaatst kunnen worden op de prioriteitsplekken kan er landelijk gebied worden gespaard.

13. De gemeente Groningen kan het lokaal eigendom stimuleren door energiecoöperaties te faciliteren in hun activiteiten om zonneparken en kleine windmolen-projecten aan te leggen. En de coöperaties te helpen om ervaringen en kennis te delen.
14. De Regionale Energie Strategie (RES) van de provincie Groningen als bijdrage aan de landelijke doelstelling voor de energietransitie moet worden verbonden aan de geactualiseerde omgevingsvisie.
15. Vormen van burgerparticipatie zijn lastig gebleken door de beperkingen in fysiek samenzijn vanwege de coronacrisis. Dat neemt niet weg dat draagvlak van burgers essentieel is voor het succes van de energietransitie en het bevorderen van het leefklimaat in Groningen, zoals bedoeld is in de omgevingsvisie *The Next City*. Wij willen de gemeente Groningen op het hart drukken dat zowel bij het Groenplan als bij de nota Zonneparken betrokkenheid nodig is van burgers. Nieuwe vormen van burgerparticipatie en participatie van maatschappelijke organisaties moeten de gebruikelijke participatietrajecten vervangen zolang de beperkingen van corona actueel zijn.

Conclusie:

1. Massief inzetten op zonne-energie is noodzakelijk om de omslag te maken van een fossiele economie naar een circulaire economie. We moeten de bebouwde omgeving bevrijden van fossiele brandstoffen en zorgdragen voor natuur en landschap. Om de ruimtelijke aantasting te minimaliseren dienen alle mogelijkheden op bijvoorbeeld daken, bedrijventerreinen, geluidswallen, parkeerterreinen en verweesde gronden volledig benut te worden. Voor zoekgebieden in het waardevolle landelijk gebied dienen zonneparken niet groter te zijn dan 2 ha.
2. Het is uitermate ongelukkig dat niet eerst de geactualiseerde omgevingsvisie beschikbaar is voor dat uitwerkingsplannen als het Groenplan en de nota Zonneparken in de inspraak worden gebracht. Definitieve vaststelling van de uitwerkingsplannen kan eigenlijk pas plaatsvinden als de geactualiseerde omgevingsvisie met groot draagvlak onder de Groningse bevolking en enthousiasme van de omliggende gemeenten is vastgesteld door de gemeenteraad van Groningen. Als daar onoverkomelijke bezwaren tegen bestaan, moet duidelijk gemaakt worden hoe bij concrete projecten de toetsing aan de omgevingsvisie gaat plaatsvinden en hoe criteria van de omgevingsvisie verwerkt zijn in de uitwerkingsplannen.
3. De gemeente Groningen moet op zoek naar nieuwe vormen van burgerparticipatie en participatie van maatschappelijke organisaties nu oude vormen belemmerd worden door de corona-maatregelen en de oude manieren vaak onvoldoende een diepgaande inhoudelijke dialoog faciliteren. De energietransitie zal alleen duurzaam zijn bij een groeiend draagvlak!

Duurzaam Haren, Duurzaam Glimmen en de Stichting Landelijk Gebied Haren hebben behoefte om met elkaar, met andere coöperaties in de gemeente, met de gemeente Groningen en de projectleiding van de nota Zonneparken van gedachten te wisselen. Wij hopen dat de gemeente positief zal regeren als daar een initiatief toe genomen wordt.

Met vriendelijke groet,

Namens Duurzaam Haren,
Michiel Verbeek, voorzitter

5 januari 2021